

אין שור מליבדו
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרוייקט ה'תשס"ב נסא ו'הארץ' קדם רגלי אי זה בית אשר יבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת תרומה
תש"פ
גליון 198
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ד אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתי מראשקוב הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא
הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי הגה"צ רבי לוי בן הגה"צ רבי גמליאל הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם הרה"ק רבי יהודה לייב שרה"ש ב"ר יוסף הרה"ק רבי זאב וואלף ב"ר נפתלי צבי הרה"ק רבי ישעיה ב"ר יעקב משה הרה"ק רבי דוד ב"ר מרדכי טעבל משה רבינו בן עמרם
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר משה יחזקאל

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כ"ה, ב')
רש"י - תרומה. הפרשה, יפרישו לי מממונם נדבה.

רש"י הקדוש מפרש "לשון הפרשה". ניתן להגיד לענ"ד שתרומה לשון התרוממות ומי שמצליח להיות מופרש מהגשמיות ומחיי עולם הזה הוא מצליח להתרומם בעבודת ה' ואת פרישותו מהעולם הגשמי ניתן לראות כאשר האדם נותן תרומה לצדקה ובוה מראה כי אין הכסף נחשב אצלו לכלום כמו שמצינו אצל גדולי עולם שלא היו משאירים בביתם אפילו פרוטה אחת ללון, אלה עוד באותו יום פיזרו את כל הכסף שניתן להם לצדקה וע"כ זכו להתרומם ולעלות במדרגות הקדושה והטהרה

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כ"ה, ח')

כתב הט"ז זי"ע בספרו דברי דוד "ועשו לי מקדש ועשו לשמי בית קדושה תקן בזה דלשון מקדש פירושו קדושה וא"כ היאך יעשו קדושה דעשייה שייכת על דבר שיש בו ממש והקדושה הוי דבר רוחני ע"כ פירש בית קדושה ועל בית שייך עשייה ודקדק רש"י בלשונו מלת ועשו כי בשעת העשייה מחשבתו יהיה לשמי ולא שיחשבו שאח"כ תהיה קדושה שם וכבר פירשתי ההוכחה דלי לשמי"

"ועשו ארון עצי שטים אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו" (כ"ה, י')

מדוע נכתב בד"כ בציווי בניית המשכן ועשית לשון יחיד ואילו כאן בבניית הארון נכתב ועשו לשון רבים אלא ניתן לתרץ בס"ד כי ידוע שהארון הוא כנגד לימוד התורה ובאה התורה הקדושה ללמד שלא ניתן ללמוד תורה לבד אלא תמיד צריך רב מכון שילמד את האדם ולכן מופיע לשון רבים ועוד בא הדבר ללמד על האדם עצמו שלא ישאיר את התורה אצל עצמו בלבד אלא גם ילמדה לאחרים כמו שאנו אומרים בתפילה ללמוד וללמד וידוע מה שכתוב על מי שהגיע להוראה ואינו מלמדה לאחרים "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה"

"וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב" (כ"ה, י"א)

רש"י הקדוש מפרש שהארון היה פתוח מלמעלה והיה לו זר מסביב כמין כתר ונשאלת השאלה מדוע הפתח הוא דווקא מלמעלה ולא מהצד ומדוע יש צורך בור מסביב אלא ניתן לרמוז בס"ד כי כשאדם רוצה ללמוד תורה בחינת הארון צריך לקבל לתוכו רק מה שבא מלמעלה כלומר שיש יראת שמים מלמד והזר רומז כמו גדר שבא לחסום כניסה של זרים לא להכניס את אותם הדברים אשר רוצים להיכנס מהצדדים שזה היצאה"ר אלא יקבל רק ממי שהוא בעל יראת שמים.

"ונתת אל הארץ את העדת אשר אתן אליך" (כ"ה, ט"ז)

יש להבין מדוע אומר הקב"ה ונתת אל הארץ לשון עבר ולא כמו בפס כ"א לשון עתיד תתן וכן העדת אשר אתן אליך לשון עתיד הרי כל מעשה המשכן היה אחרי שמשא קיבל את התורה ולכן הל"ל העדת אשר נתתי לך לשון עבר אלא בא לרמוז שמשה חידש את כל שבעים לשונות התורה כמו שכתוב שראה משה רבנו את מה שעתיד לחדש תלמיד ותיק אך בכל דור ודור מתגלה חידוש שכבר היה אמנם ידוע למשה רע"ה אך לא לכולם, ולכן מופיע ונתת לשון עבר שכבר משה ידע חידוש זה, אך 'העדת אשר אתן' נאמר על אותם החידושים שעתידי הקב"ה להוריד לעולם ע"י אותו אדם שיזכה כמו ר' עקיבא וחבריו וזהו לשון אתן

"ונתת את הפפרת על הארץ מלמעלה ואל הארץ תתן את העדת אשר אתן אליך" (כ"ה, כ"א)

ג"ל בס"ד כי הפס' בא לרמוז על עניין קיום התורה ע"י כלל עם ישראל שכן העדת זוהי התורה אשר אתן אליך, אליך ר"ת אחדות לוי"ם ישראלים כהני"ם וזה מה שאומרים לפני כל מצווה ולימוד תורה בשם כל ישראל כי היכולת לקיים את כל תרי"ג המצוות הוא רק כאשר אדם מכליל את עצמו בתוך כלל עם ישראל שכן ידוע שבתוך תרי"ג המצוות ישנם מצוות לאנשים מסוימים שלא כל אחד יכול לקיימם לדוגמא מצוות לכהנים ללויים מצוות לנשים וכו' ורק כאשר עם ישראל מאוגדים יחדיו האחד עם השני יכולים הם יחד לקיים את כל תרי"ג מצוות וזה מה שנרמז במילה 'העדת' אותיות עדת רמז לעניין שלכל דבר שבקדושה צריך עדת (מניין) אנשים שיתקבצו במקום אחד לפי שידוע שאת

עניין כמות האנשים למניין למדים מהמילה 'עדה' כמובא בש"ס וכן אומר הרב מרדכי שרעבי ז"ע בשם הרמב"ן ז"ע שיש לומר לפני כל תפילה לימוד ובכלל לפני כל מעשה טוב בשם כל ישראל שע"י כך עושה תיקון עצום ומעלה השכינה עם כל ניצוה"ק והבן

משנת הצדיק – הרה"ק רבי אליעזר גורדון זצוק"ל ז"ע – ד' אדר

רבי אליעזר נולד בכפר צירניאן הסמוך לעיירה סויר שבפלך וילנה, לרב אברהם שמואל גורדון, תלמיד רבי חיים מוולוז'ין שהתפרנס ממסחר בין. הרב גורדון למד בתלמוד תורה בעיירה סמרגון הסמוכה. נשלח לישיבה בעיירה שבווצ'ה פרוור של וילנה. לאחר מכן למד בקובנה בבית מדרשו של הרב ישראל מסלנט. בגיל 15 מינהו הרב ישראל להגיד שיעור ביאורים ברי"ף בפני התלמידים. בשנת תרט"ז 1856 נשא לאשה את בתו של הרב אברהם יצחק נבייר שהיה מורה צדק בקובנה. לאחר נישואיו התגורר בקובנה ובמהלך שהותו שם קיבל הצעות לכהונת רבנות קהילות אלקסטו (פרוור של קובנה) ואיישישוק וסירב בשנת תרל"ד התמנה לרבה של סלובודקה ובאותו יום נפטר חמיו והוא התמנה במקביל למורה צדק של קובנה. לאחר חצי שנה התמנה לרבה של קלם, ובה הקים ישיבה לתלמידים מבוגרים. בשנת תרמ"א נתקבל כרבה של העיר טלו, ובנוסף קיבל לידי את הנהגת הישיבה שהוקמה עוד קודם לכן. תחת הנהגתו גדלה והתפתחה ישיבה זו. בשנת תר"ע נסע ללונדון על מנת לאסוף כספים עבור בניין הישיבה שנשרף זמן מה לפני כן, שם נפטר וגם נקבר. אלפים ובראשם כל רבני לונדון ליוו אותו בדרכו האחרונה בלווייה שטרם נראתה כמוותה בלונדון. הרב גורדון ריכז את עיקר מאמציו בתפקידו כראש ישיבה. נודע כאחד מאבות "שיטת ההבנה" בלימוד הגמרא, אשר התרכזה בהבנת היסודות והסברות בסוגיות התלמוד. התמקד בלימוד ספרי הראשונים הרמב"ן הרשב"א והריטב"א וקצת מן האחרונים שאחזו בשיטת ההבנה כקצות החושן נתיבות המשפט ורבי עקיבא איגר. הרב גורדון היה הראשון שנתן שיעורים לפי נושאים ולא על סדר הגמרא. התייחס בחיבה רבה כלפי תלמידיו דרש בפני בני העיר טלו על חשיבות כבודם של בחורי הישיבה. נהג לדרוק בדברי הראשונים עד הש"ך והמגן אברהם, ועד בכלל, ומעולם לא פקפק בהם. הרב גורדון חילק את ישיבתו לארבע כיתות שנקראו "שיעורים" לפי ידיעותיהם גילם וכישרונותיהם. תלמידים מצטיינים עלו במהירות לשיעור גבוה יותר. לאחר שעבר תלמיד דרך כל ארבעת השיעורים היה נכנס לשיעורו של הרב גורדון. מלבד היכולת ללמוד כל קבוצת תלמידים לפי רמתה, המריצה מערכת זו את התלמידים להצטיין כדי לעלות לשיעור גבוה יותר. בין הר"מים היו חתנו הרב יוסף יהודה לייב בלוך והרב שמעון שקאפ. הרב גורדון הגיש את חשיבות המשא ומתן בין הרב והתלמיד במהלך השיעור ודרש מתלמידיו להשתתף במשא ומתן זה, שבו הייתה נמדדת רמת התלמיד. מאות תלמידים הגיעו לישיבה, מרוסיה, פולין ועוד.

שח הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל סיפר לי, שכאשר חותנו הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל ייסד את ישיבת טעלו, נסע לקייב ועלה לביתו של גביר אדיר. התקבל בכבוד, ושאל בנימוס לרצונו. השיב ר"א גורדון: רצוני שכבודו יתרום חמש מאות רובלים. יש לציין כי חמש מאות רובלים היו סכום בלתי נחפס. כשנשרפה חצי ראדין ערך החפץ חיים מגבית ונתרמו כמאתיים רובלים לשקם חצי עיירה. השיב הגביר: "כבודו ודאי מלוצ'ץ" להתלוצץ יכולתי בבית" – ענה ראש הישיבה. "אני רציני לחלוטין". אמר הגביר: "אדרבה, מכיוון שכבודו הוא הגאון בלימוד תורה, והגאונות מתבטאת ביכולת להבין ולהסביר שני צדדים במחלוקת, ומכיוון שיש כאן שני צדדים: כבודו רציני בתביעתו ממני כזה סכום, ואני רציני בדעתי שזו בקשה מופקעת ובלתי הגיונית, יואיל נא להסביר לי את שני הצדדים החזיוניים. נגנה הגאון והחל להסביר: "הקב"ה הורה על מעשר בהמה. כיצד מפרישים, כונסים את הצאן לדיר ובו פתח צר, מעבירים אותו בפתח וסופרים: אחד, שנים, שלושה, ארבעה... תשעה, ומסמנים על העשירי רישום בצבע אדום. ואני שואל – הרי לעשירים מופלגים היה צאן רב, כמסופר בגמרא על רבי אלעזר בן עזריה שהיה מפריש מעשר של שנים עשר אלף עגלים בשנה, כלומר, מעביר תחת השבט מאה ועשרים אלף, תתאר לעצמך כמה זמן וטורח זה מצריך והשאלה: הרי ידעו מראש כמה יש, ומדוע לא בחרו שנים עשר אלף עגלים לכבנים, היה לבו דוי. כל כך הרבה, מה עשו? הורו לו לעמוד ליד הפתח הצר ולספור לך" – המשך הגאון – "האמת היא, שאם היו באים לעשירי ואומרים לו: תן שנים עשר אלף עגלים לכבנים, היה לבו דוי. כל כך הרבה, מה עשו? הורו לו לעמוד ליד הפתח הצר ולספור אחד אחד: זה שלי, וגם זה, וגם זה... העשירי לכהן, וזה שוב שלי, וגם זה... העשירי לכהן, וכך הלאה. וכך יבין העשירי שכל כך הרבה נתן לו הבורא, וכל כך מעט הוא מבקש בשביל הכהן. מבין כבודו – סיים רבי אליעזר – "זה שורש המחלוקת בינינו. אני ביקשתי חמש מאות רובלים להחזיק התורה וכבודו נרתע. אם כן, בוא יחידו ונסקור: בית חרושת פלוני, שלו. הדירות במתחם פלוני, שלו. מניית מופעל פלוני, שלו ד" – קטעו העשיר. "שוכנעת? אל יוסיף לספור

בגמרא (סוטה לה). מבואר שהיה הארון נושא את נושאו, וכתב ע"כ הכלי יקר (שמות כה, לב) וז"ל: "והוא כדמות רמז למחזיקים בידי לומדי התורה, נראים נושאות, והם נושאות מן לומדי התורה, מן המפורסמות מן זה שסיפר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל על חותנו הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל, שלאחר חתונתם היו הוא ורעייתו סמוכים על שולחן חותנו, הגאון רבי אברהם יצחק נבייר זצ"ל. השנים חלפו ונולדו להם בנים ובנות, ועול פרנסתם שגדל אף הוא לפי קצב גדילת המשפחה, החל להעיק מעט על רבי אברהם יצחק. אך הוא לא התלונן והמשיך לספק את צרכיהם בשמחה. והנה יום אחד הציעו לרבי אליעזר גורדון לכהן כרבה של 'מאלעקסטא'. אשת רבי אברהם יצחק חשורתה על בשרה את קשיי פרנסתם, האיצה בבעלה שישכנע את חתנם לקבל על עצמו את עול הרבנות. אך רבי אברהם יצחק סירב בטענה שמי יודע מי מחזיק את מי? אנתנו אותו בכספנו, או הוא אותנו בלימודו. כעבור תקופת מה, הציעו לו שוב משרה רבנית, והפעם מאיישישוק. שוב ניסתה הרבנית לומר לבעלה: "עד מתי נחזיק אותם בביתנו? הלא קשים מזונותינו כקריעת ים סוף", אך רבי יצחק חזר על דבריו, ואמר לה שוב: "מי יודע מי מחזיק את מי... כאשר התפתה המשורה הרמה בעיר 'סלובודקא', ונכבדיה נתנו עיניהם ברבי אליעזר גורדון להושיבו על כסא הרבנות, נכנע הרב לבקשת הרבנית, ושלחוהו בכבוד גדול לכהן במשרה המכובדת. אך אז רעשה וגעשה הארץ... כי ביום המיועד ליציאתו לסלובודקא, כאשר הגיע רבי אברהם יצחק מבית הכנסת כשחטלית והתפילין תחת זרועו, עת דרכו רגליו על מפתן הבית, נפל והחזיר את נשמתו לבוראה... או אז הבינה הרבנית את אשר ארע, וקוננה על בעלה בבכי גדול: "אוי... אוי... אני הרגתיך... הלא אמרת לי, 'מי יודע מי מחזיק את מי?' ועתה רואה אני כי הוא החזיק אותנו... כל עוד זכינו להחזיק אותו ואת תורתו בין קורות ביתנו – ניצלנו..."

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

אור לשמים – הרה"ק רבי מאיר ב"ר שמואל סגל הלוי זצוק"ל ז"ע

"וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֵתָּה מְרָאָה פְּהָרָה" (כ"ה, מ')

דאיאת בספרים הקדושים תיקון גדול לטהר המחשבה, לצייר במחשבתו המזמור למנצח וכו' אלוקים יחננו וכו' (תהילים סז) בצירוף המנורה, וזה מסוגל מאוד. וז"ל וראוה, שתסתכל בהמנורה. ועשה בתבניתם, לשון תבונה מורה על תשובה, כי לזה צריך תשובה גדולה. אשר אתה מראה בהר, שהיית מסתכל ביצר הרע שנקרא הר, וע"י תשובה תיכף אדם נעשה צדיק, וזה אשר אתה מראה בהר, כדאיאת (סוכה נב). לצדיקים נדמה להם כהר

סגולה לפרנסה – ניתנת צדקה ולימוד הלכות צדקה

"וְעָשׂוּ לִי מְקַדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם" (כ"ה, ח')

למשוהו אחר הינה בגדר צדקה וחסד ואין הדבר כן כי כשם שלא ניתן לשמור שבת כמו שצריך בלי ללמוד הלכות שבת או להניח תפילין כדבעי בלי ללמוד הלכות תפילין כך יש ללמוד הלכות צדקה לפני הנתינה שכן יש פעמים שבנתינת הכסף לא רק שלא מקיימים מצווה אלא ניתן לעבור עברה בבחינת מסייע ביד עוברי עברה אם לדוגמא נתן כסף לאדם לא הגון שלקח את הכסף למטרת ביצוע עברה וכן ישנם דוגמאות נוספות על כן ראוי שכל אדם ילמד הלכות צדקה כדי שיידע האדם למי נותנים כמה נותנים ומתי וכן על זה הדרך עוד פרטים רבים הנלמדים בהלכות אלו וע"י כך יזכה האדם לתת צדקה בצורה היותר מעולה ומועילה ויזכה שיתקיים בו הכתוב "והריקותי לכם ברכה עד בלי די" (מלאכי ג', י')

ניתן לראות קשר בין פתיחת הפרשה המדברת על ניתנת תרומה לבין בניית המשכן שכן שניהם מביאות לידי השראת השכינה שכן ידוע כי המשכן הוא מקום השראת השכינה וכן אנו מוצאים כי בניית צדקה זוכה האדם לקבל פני שכינה וכן כותב רבנו בחיי בספרו כד הקמח (ערך צדקה) "גדול כח הצדקה שכן דרשו רבותינו ז"ל בפרק השתפים (בבא בתרא י ע"א) מלך בשר ודם מביא לו דורון ספק מקבלו ממנו ספק אינו מקבלו ואם תמצא לומר מקבלו ספק רואה פני המלך ספק אינו רואה אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן אדם נתן פרוטה לעני זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר 'אני בצדק אחזה פניך' וגו' (תהילים י"ז, ט"ו) עכ"ל" וכדאי לשים לב כי ישנם אנשים החושבים שבכל מקרה ניתנת כסף